

## Δείγμα αξιολόγησης

της Σχολικής Συμβούλου κλ. ΠΕ02 Κωνσταντίνας Χρυσικοπούλου

### Διδακτικό αντικείμενο: Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου

#### ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄:

#### «Ένα γέλιο σωτήριο!», της Ρίτσας Μασούρα

«Γελάτε γιατί χανόμαστε», μου είπε και μου 'ριξε ένα διερευνητικό βλέμμα, καθώς άρχισε να μου λέει ένα χαζό ανέκδοτο από αυτά που συνήθως έχει πρόχειρα στο τσεπάκι του και που τον κάνουν να νιώθει λιγότερο μόνος στη μονότονη διαδρομή Ντάπια - Παλιό Λιμάνι Σπετσών. Ο ιδρώτας έσταζε στο πρόσωπό του αμαξιά, αλλά εκείνος απτόητος παρίστανε τον καρτερικό ιππηλάτη που την ημέρα αντέχει τους καύσωνες και τις ιδιοτροπίες του πελάτη και τα βράδια στο κονάκι του αντέχει τις φωνές της κυράς του, καθώς σπάνια τα χρήματα που φέρνει φτάνουν για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Δεν γέλασα με το ανέκδοτο. Έφταιγε η μιζέρια της πόλης. Δεν είχα προλάβει να αποτοξινωθώ. Στο κάτω κάτω, τι ήθελα; Μια βόλτα ως το Παλιό Λιμάνι. Γι' αυτό και του απάντησα μ' ένα... αφοπλιστικό χαμόγελο, δίνοντάς του να καταλάβει ότι δεν ήμουν σε φόρμα ούτε και με ενδιέφεραν τα χιλιοειπωμένα ανέκδοτά του. Κι έτσι, η μονότονη για κείνον διαδρομή έληξε άδοξα, χωρίς ούτε ένα γεια στο τέλος.

Το βράδυ ωστόσο μ' έπνιξαν οι ενοχές. Τι είχε συμβεί; Ένας μεροκαματιάρης νησιώτης που 'χε το πρόσωπο σκαλισμένο από το χρόνο και τον ήλιο με παρότρυνε να γελάσω λίγο. Να διακόψω την κατάδυσή μου στη συσσωρευμένη κατήφεια, να ξεφύγω από την αγέλαστη πολιτεία που ξοδεύεται καθημερινά μέσα σε σύμφυρμα θλιβερών ειδήσεων και σε συμβατικά ρεύματα. **Να αναδυθώ στην επιφάνεια**. Τόσο απλά. Θυμήθηκα αίφνης πως τον χειμώνα είχα περάσει μερικά βράδια διαβάζοντας «Το γέλιο» του Ανρί Μπεργκσόν. Ένα βιβλίο που αναλύει τη σημασία του κωμικού. Ο Γάλλος φιλόσοφος λέει ότι από την εποχή του Αριστοτέλη οι μεγαλύτεροι στοχαστές καταπιάστηκαν με το θέμα του γέλιου που πάντα μας διαφεύγει, πάντα

ξεγλιστρά, ξεφεύγει, ξανασηκώνεται όρθιο, αυθάδης πρόκληση στον φιλοσοφικό στοχασμό. Ο Μπεργκσόν λέει ότι δεν υπάρχει κωμικό, άρα αστείο, έξω από το κυριολεκτικά ανθρώπινο. Ένα τοπίο είναι πιθανώς ωραίο, άσχημο ή ασήμαντο. Δεν είναι όμως αστείο. Θα γελάσουμε μ' ένα ζώο, αλλά επειδή θα το συλλάβουμε σε ανθρώπινη στάση. Θα γελάσουμε μ' ένα καπέλο, όχι για την ψάθα ή το ύφασμα του, αλλά γιατί η ανθρώπινη ιδιοτροπία είναι αυτή που το δημιουργήσε.

Πριν από τον Μπεργκσόν, δοκίμιο για το γέλιο προσπάθησε να γράψει ο Μποντλέρ, αλλά δεν το ολοκλήρωσε. Ο Ραμπελέ υιοθέτησε το γέλιο ως τρόπο ζωής, ενώ ο Θερβάντες ως αντίδοτο στην πεζότητα της καθημερινότητας. Σήμερα, επιστήμονες, ερευνητές, ψυχολόγοι και ψυχίατροι δίνουν αγώνα για να μας πείσουν ότι το γέλιο σώζει ζωές, κάτι που οι παλιοί γνώριζαν ενστικτωδώς, εξ ου και τα γλέντια, τα πανηγύρια στα χωριά, τα σκωπτικά δημοτικά τραγούδια, αλλά και οι ξεκαρδιστικές ελληνικές ταινίες με τον Λαμπρούκο, τον Λογοθέτη και τον Βέγγο. Το γέλιο κρύβει συνενοχή, μια υστερόβουλη συνεννόηση με άλλους ανθρώπους που επίσης γελούν. **Κρύβει όμως και τη χαρά της ζωής.** Διόλου τυχαία παλιότερα οι πουριτανοί και οι προσκολλημένοι στη θρησκεία άνθρωποι απέφευγαν να γελούν. Ήταν πεπεισμένοι ότι δεν έχουν δικαίωμα στη χαρά της παρούσας ζωής, μιας και όλες οι δυνάμεις τους έπρεπε να κρατηθούν ατόφιες για τις χαρές της μετά θάνατον ζωής.

Ο σύγχρονος άνθρωπος φέρνει λίγο στον καταθλιπτικό Σοπενάουερ. Θυμίζει τον Καντ και τους φιλοσόφους που προσμετρούσαν το βίο τους μέσα απ' την αέναη υπαρξιακή αναζήτηση, ενώ το γέλιο έμοιαζε με ανώφελο ξόδεμα λογικής. Αλλά, ο άνθρωπος σκαρφίζεται τρόπους διαφυγής. Στους Κήπους του Λουξεμβούργου στο Παρίσι, μια φορά την εβδομάδα ομάδες γυναικών... ξεκαρδίζονται στα γέλια και μάλιστα πληρώνοντας! Η ιστορία είναι γνωστή. Η ιδέα ανήκει στον Ινδό γιατρό Μαντάν Καταρία, ο οποίος, μελετώντας τα οφέλη του γέλιου, ίδρυσε σχολή στη Βομβάη. Έκτοτε, η υφήλιος κατακλύστηκε με τέτοιες σχολές και πέραν του ότι αποκτήσαμε Παγκόσμια Ημέρα Γέλιου, είδαμε την ιδέα να διεισδύει και στο μάνατζμεντ. Το γέλιο, λένε, ενώνει την εργασιακή ομάδα και την κάνει να αποδίδει καλύτερα!

Προ ημερών πρόσεξα στο facebook μια διαφήμιση του κλαμπ Γέλιου στην Αίγινα και με έκπληξη διάβασα ότι καταμεσής του Αυγούστου οργανώνονται βραδιές γέλιου σε παραλίες και κλαμπ! Όσοι απηυδισμένοι από τη σοβαροφάνεια της εποχής ας σπεύσουν να πάρουν μια γεύση, αφού όταν γελάμε το σώμα μας απελευθερώνει

κοκτέιλ ορμονών και χημικών που βοηθούν στην καταπολέμηση της κατάθλιψης και στην ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος. Γελάτε, γιατί χανόμαστε....

(Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Η Καθημερινή* στις 9-6-2009)

### ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄:



### ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1α) Συγκρίνοντας τη ζωή στην πολιτεία με τη ζωή στην επαρχία, καθώς επίσης το παρόν με το παρελθόν, σε ποιες διαπιστώσεις καταλήγει η συντάκτρια του άρθρου για τη θέση του γέλιου στην καθημερινότητα των ανθρώπων;

(Μονάδες 5)

1β) Η αρθρογράφος θεωρεί πως το γέλιο «Κρύβει όμως και τη χαρά της ζωής». Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω γνώμη, να ερμηνεύσετε σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων τη φράση της: «**Να αναδυθώ στην επιφάνεια**».

(Μονάδες 10)

1γ) Ποιο πρόβλημα της εποχής μας επισημαίνει ο γελοιογράφος (δεύτερο κείμενο);

(Μονάδες 5)

2α) Η αρθρογράφος αρχίζει και τελειώνει το κείμενό της με τη φράση: «Γελάτε, γιατί χανόμαστε». Ποιος ο ρόλος αυτής της επανάληψης;

(Μονάδες 6)

2β) i) Να δώσετε σε επιστημότερο λόγο φράσεις νοηματικά ισοδύναμες με τις παρακάτω:

A. «έχει πρόχειρα στο τσεπάκι του»

B. «χωρίς ούτε ένα γεια»

Γ. «να πάρουν μια γεύση»

ii) Να εξηγήσετε γιατί επέλεξε τις συγκεκριμένες φράσεις η συντάκτρια του κειμένου.

(Μονάδες 6)

2γ) i) Ποια στοιχεία (γλωσσικά, εξωγλωσσικά) συνθέτουν το δεύτερο κείμενο (γελοιογραφία) και ποια η σημασία/λειτουργία τους ως προς την επίτευξη του μηνύματος του κειμένου; ii) Ποια η στάση του γελοιογράφου απέναντι στην κοινωνική πραγματικότητα που αποτυπώνει και τι επιδιώκει με αυτήν;

(Μονάδες 8)

3) Με αφορμή τα παραπάνω κείμενα, να γράψετε μια ομιλία με θέμα «Η σημασία του γέλιου στη ζωή του ανθρώπου», την οποία θα διαβάσετε σε σχετική εκδήλωση του σχολείου σας. (300-400 λέξεις)

(Μονάδες 60)